

نقش جهاد تبیین در جاهلیت مدرن پوشش و مقابله با آن

فاطمه شرفیه^۱

چکیده

جاهلیت ظهورگونه ای از حیات بشری است که با پس رفتن عقل و عدم حاکمیت آن به قلمرو وجود حضور وسلطه می یابد همانگونه که ظلمت با نور از میدان ن می رو با به عبارتی هرسرشتی که در آن ایمان واقعی به خداوند نباشد جاهلیت است اکنون دشمنان و منافقان به دنبال پسرقت جامعه اسلامی به دوران جاهلیت هستند. مسئله ای که رهبر معظم انقلاب از آن به عنوان جاهلیت مدرن یاد کردند اتفاقاً روایات ما بر این مسئله صحه گذاشتند که در امت اسلام جاهلیت دیگر اتفاق خواهد افتاد. «جاهلیت» غلبه و حاکمیت نیروی شهوت و غضب انسانی بر محیط زندگی انسان است. از لحاظ تاریخی به دو دوره «جاهلیت اولی» که مربوط به دوران قبل از بعثت رسول اکرم (ص) و «جاهلیت ثانی» که مرتبط با وضعیت جامعه دوران آخرالزمان است، تقسیم می شود. جاهلیت مدرن پیروان آن به دنبال حذف خدا از جامعه بشری و جایگزینی طاغوت و شیاطین به جای آن هستند. تعطیل شدن عقل و خرد در امور جامعه و جایگزین شدن حس و تجربه در زندگی انسان، از نمادهای بارز بازگشت جاهلیت به جامعه جهانی شمرده می شود. تحول در فطرت و سرشت انسانی و تغییر در هدف خلقت آدمی از دیگر اثرات مخرب و ویرانگر جاهلیت مدرن است. این تحقیق به صورت کتابخانه ای و اسنادی و با استفاده از روش توصیفی و تحلیل محتوا انجام شده است. همچنین نقش جهاد تبیین بررسی می شود و در ادامه جاهلیت مدرن در پوشش مورد تفحص و بررسی قرار می گیرد.

واژگان کلیدی: جهاد تبیین، جاهلیت مدرن، پوشش، مقابله.

۱ - طلبه سطح دو حوزه علمیه عصمتیه، شهرستان سمنان.

جهاد تبیین در مسئله حجاب و عفاف یک ضرورت مهم فرهنگی بوده و فرهنگ سازی حجاب در جامعه با محوریت تشریح و تبیین آثار و مضرات بدحجابی از نگاه ادیان توحیدی با هدف مقابله با تهاجم فرهنگی دشمن بایستی در اولویت برنامه های فرهنگی نظام قرار گیرد. جهاد تبیین خنثی کننده توطئه ها و فعالیت های خصمانه دشمن می باشد. برای مقابله با فعالیت ها و حرکت های شبهه ناک و گمراه کننده های که از طرف معاندان و دشمنان ایران و اسلام به سمت ملت ایران سرازیر است و هدفش تأثیرگذاری منفی بر افکار عمومی و جهت دهی به اذهان و دچار ابهام نگهداشتن افکار ملت و بخصوص جوانها، است. جوانان و دانشجویان امید آینده این کشور هستند، باید به مسئله تبیین اهمیت بدهند. بسیاری از حقایق مغفول مانده و باید تبیین شوند. انقلاب اسلامی به عنوان یک نظام دینی و مردمی یک ماهیت کاملاً فرهنگی دارد و فرهنگ دینی ما عنصر اصلی و محوری شعارهای انقلاب بوده است. هویت دینی و فرهنگی ما به موجب اینکه عامل اصلی اقتدار و قدرت ما بوده است؛ سال ها آماج تهدیدها و تهاجم ها قرار گرفته و بر اثر برخی ضعف ها و تسامحات نیز با آسیب هایی مواجه شده است. در کنار رویش های شگفت آور در شجره طوبه انقلاب اسلامی و علیرغم تعمیق معرفت دینی، تقویت ارزشهای اسلامی و رشد قدرت نرم فرهنگی در نظام اسلامی؛ اما همچنان هجمه های پیدا و پنهان فرهنگی برقرار است و جنگ عظیم فرهنگی ادامه دارد و مقصد انقلاب یعنی مکتب اسلام را هدف گرفته است. در این میان برخی منفعلانه در مقابل موج رسانه ای و تبلیغاتی غرب، مرزبندی فرهنگی و مقاومت فرهنگی را ناممکن می دانند و در پوشش شعارهایی مانند آزادی، مرزها و حصارهای فرهنگی حافظ اخلاق و امنیت فرهنگی را زیر سوال می برند و تخریب می کنند.

برخی نیز استحال شده و در بی فرهنگی و بی هویتی غربی، جذب و هضم شده اند. جهاد تبیین پیرامون مباحث مربوط به عفاف و حجاب یک ضرورت فرهنگ است. جهاد تبیین در مسئله حجاب و عفاف و بصیرت افزایی در این مورد یک ضرورت مهم فرهنگی می باشد.

۱- ضرورت جهاد تبیین در راستای اهمیت حجاب و عفاف

همواره دشمنان اسلام عزم خود را جزم کرده اند که مبانی و اصول اسلام را تحریف کنند. یکی از مسائل بسیار مهم اسلام حیا و عفاف است که خود حیا مسئله ای است که ظهور و بروز دارد. یکی از علائم حیا و عفاف

پوشش و لباس است. چهار قرن پیش، در عصر رنسانس در غرب، فرهنگ شرم ستیزی و عفت گریزی، طراحی گردید.^۱ با این تحول محرم و نامحرم معنای خود را از دست داد، شرم و حیا و عفت همراه با لباس زن فرو ریخت و تمام محدودیتها، در تعامل دو جنس مخالف از میان برداشته شد. آمارهای داده شده از کشورهایی که سرآمد و سرمنشأ بی حیایی هستند حاکی از آن است: در آمریکا در سال ۱۹۹۲ م صد و دو هزار و پانصد مورد تجاوز جنسی به ثبت رسیده است. با این که به گزارش اف، بی، ای، تجاوز توأم با خشونت و زور از جرائمی است که کمترین میزان گزارش درباره آن وجود دارد.^۲ به گفته محققان، زن آرایش کرده و نیمه عریان غربی، با هیولای تجاوز جنسی روبه روست، هر زنی، ۱۴ تا ۲۵ درصد احتمال تجاوز به خود را می دهد.^۳

از اوایل انقلاب، یکی از اهداف مهم دشمن، تحریف حقایق و تاریخ بود. اگر یک وقت در داخل کشور مزدوری پیدا می شد که حقایق جنگ و انقلاب و اسلام را تحریف می کرد، می دیدید فریادهای تشویق از اطراف دنیا بلند می شود. امروز نیز همین طور است. امروز هم اگر در داخل کشور کسانی به خاطر خوش کردن دل استکبار و راضی کردن دشمنان اسلام و این ملت و این کشور چیزی بگویند و بنویسند که در آن تحریف اسلام و تاریخ انقلاب و چهره های انقلاب باشد، دیده می شود که در دنیا از طرف دستگاه های تبلیغاتی استکبار برای او هورا می کشند و او را تشویق می کنند. تبیین، موضوع بسیار مهمی است.^۴ در قضیه جایگاه حجاب و عفاف زن در این چند سال مخصوصا در این دهه اخیر شاهدیم که دشمنان با تمام تلاششان سعی دارند که زن را طوری معنا کنند و برایش جایگاهی تعریف کنند که حجاب و عفاف در آن جایی ندارد و پوشش زنان نشانه عقب ماندگی و عدم آزادی اوست؛ و تقریبا به این عقیده رسیده اند که حجاب سد محکمی در برابر خواسته های شیطانی آنان است و اگر این را از جلوی راهشان بردارند در امور اساسی تری که مدنظرشان هست موفق می شوند. البته مع الاسف می شود گفت تاحدود اندکی هم موفق شده اند و بعضا در جامعه شاهد این هستیم که زنان حجاب را یک محدودیت برای خود و جایگاهشان می دانند. لذا جهاد تبیین

۱ - غلامعلی حداد عادل، فرهنگ برهنگی و برهنگی فرهنگی، چهارم، سروش، تهران، ۱۳۷۰، ص ۲۸.

۲ - برتراند راسل، جهانی که من می شناسم، ترجمه: روح الله عباسی، چهارم، شرکت سهامی کتابهای جیبی، تهران، ۱۳۴۵، ص ۶۸.

۳ - جانت شیلی هاید، روانشناسی زنان، ترجمه: اکرم خمسه، اول، نشر آگاه و انتشارات ارجمند، تهران، ۱۳۸۴، ص ۴۱۳.

۴ - همان، ص ۴۱۵.

۵ - سعید صلح میرزایی، جهاد تبیین (در اندیشه حضرت ایت الله العظمی خامنه ای)، اول، انتشارات انقلاب اسلامی، تهران، ۱۴۰۱، ص ۴۱.

در این مسئله بسیار امری ضروری است تا تمام اقشار جامعه بالاخص زنان متوجه اغراض بیمارگونه دشمن بشوند.

۲- بررسی آیات و روایات پیرامون عفاف و حجاب

در ۲۱ سوره از قرآن کریم مفهوم حجاب و عفاف مورد بررسی قرار می گیرد که به شرح ذیل می باشند:

سوره های اعراف، مریم، طه، شعراء، نمل، قصص، هود، یوسف، حجر، صافات، انبیاء، مومنون، معارج، عنکبوت، آل عمران، احزاب، نساء، الرحمن، نور، تحریم، مائده.

۱۴ سوره از این ۲۱ سوره، جز سوره های مکی می باشند که طرح مسئله حجاب و عفاف در این سوره ها بعد از سال سوم بعثت می باشد و این بعد از دعوت آشکال و علنی رسول خدا صورت گرفته است که غالباً به صورت داستان نازل شده است. ۷ سوره دیگر مدنی می باشند که این سوره ها به صورت تشریع احکام مربوط به حجاب و عفاف نازل شده است. بیشتر احکام و آیات صریح مربوط به حجاب و عفاف مربوط به دو سوره ی احزاب و نور است که به گواهی مفسران در سال پنجم هجرت و در خلال وقایع مربوط به جنگ احزاب، ازدواج پیامبر با زینب بنت جحش و همچنین جریان افک که در این سال ها واقع شد نازل شده اند.

۳- انواع حجاب در قرآن

در طول تاریخ و در سیره ائمه علیهم السلام و همچنین آیات قرآن این یک مسئله واقعی و حقیقی است که تعاملات زن و مرد در حیات اجتماعی اجتناب ناپذیر است و با جست و جویی کوتاه در زندگی معصومین این مسئله را به وضوح خواهیم دید و بزرگترین و واضح ترین آن حضور بی بدیل حضرت زهرا سلام الله علیها و حضرت زینب سلام الله علیها می باشد که مانند فانوس و چراغ موجب هدایت جامعه از ضلالت و گمراهی شدند. اما در باره محتوای و چگونگی و شیوه این حضور و تعاملات در آیات و کلام معصومین علیهم السلام طرح و توصیه های ویژه ای شده است که اختصاراً به چند نمونه اشاره می کنیم:

۳-۱ حجاب ظاهری (جسمی)

خداوند متعال درباره زنان مسلمانی که مورد اذیت قرار می گرفتند این گونه فرمود: «يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّلزَّوْجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَٰلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ...»^۱

«ای پیامبر! به همسرانت و دخترانت و همسران کسانی که مؤمن هستند بگو: چادرهایشان را بر خود فرو پوشند [تا بدن و آرایش و زیورهایشان در برابر دید نامحرم قرار نگیرد.] این [پوشش] به اینکه [به عفت و پاکدامنی] شناخته شوند نزدیک تر است، و در نتیجه [از سوی اهل فسق و فجور] مورد آزار قرار نخواهند گرفت.»

۳-۲ حجاب بصری و چشمی

قرآن در این آیه می فرماید: «قُلْ لِّلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَٰلِكَ أَزْكَىٰ لَهُمْ»^۲

«مؤمنان را بگو که دیدگان خویش را فرو دارند و شرمگاههای خود را بپوشانند، این، برای افزایش تزکیه آنها مؤثرتر است.»

یا در این آیه می فرماید: «وَقُلْ لِّلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ ... وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ...»^۳

«و به زنان با ایمان بگو چشمهای خود را (از نگاه هوس آلود) فروگیرند، و دامن خویش را حفظ کنند و زینت خود را — جز آن مقدار که نمایان است — آشکار ننمایند، و (اطراف) روسری های خود را برسینه خود افکنند....»

رسول خدا همچنان می فرماید: «برای هر عضوی بهرهای از زنا است و زنا چشم، نگاه بد (چشم چرانی) است.»^۴

۱ - احزاب (۳۳)، آیه ۵۹.

۲ - نور (۲۴)، آیه ۳۰.

۳ - همان، آیه ۳۱.

۴ - محمد محمدی ری شهری، میزان الحکمه، ج ۱۰، ترجمه حمید رضاشیخی، موسسه فرهنگی دارالحديث، قم، ۱۳۷۷، ص ۷۵.

۹- نمونه هایی از جاهلیت مدرن

رهبر معظم انقلاب پدیده هایی چون تروریسم و ناامنی، برادرکشی و تسلط گروه های تروریستی در کشورهای منطقه را به عنوان نمونه هایی از جاهلیت مدرن نام می برند که محصول طراحی قدرت های استکباری و در رأس آن ها آمریکا است. آیت الله العظمی خامنه ای ادعاهای دروغین آمریکا در مبارزه با تروریسم و درعین حال حمایت از گروه های تروریستی را از مصادیق جاهلیت مدرن برمی شمارند.^۱

۱۰- راهکار هایی برای در امان ماندن از جاهلیت مدرن

راه های رهایی از جاهلیت مدرن و در امان ماندن از چنین فتنه هولناکی که امروزه گریبا نگیر جامعه بشری شده است تسلیم شدن در برابر قرآن است. نسخه علاج مشکلات کنونی، تسلیم بودن در برابر دستورات قرآن و تسلیم نشدن در برابر تحمیل های جاهلیت مدرن و مقاومت در برابر زورگویی های این جاهلیت است. روی آوردن به سوی امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف، راه نجات انسان از جاهلیت مدرن است و تا زمانی که بشریت امروز از حجت خدا رویگردان باشد، روزبه روز بر جهالتش افزوده می شود.

عدم شناخت و معرفت نسبت به امام معصوم یکی از مهم ترین عوامل بروز و گسترش جاهلیت است. اگر کسی امام زمان خود را شناسد و نتواند با امام زمان خویش پیوند و رابطه داشته باشد، به جاهلیت مبتلا می شود و زندگی جاهلانه ای خواهد داشت. وقتی که زندگی یک شخص جاهلانه شد، مرگ او نیز مرگ جاهلی است زیرا عاقبت زندگی جاهلانه، مرگ جاهلی است. به همین خاطر پیامبر گرامی اسلام می فرماید: «مَنْ مَاتَ وَكَمْ يَعْرِفُ إِمَامَ زَمَانِهِ مَاتَ مَيِّتَةً جَاهِلِيَّةً» «کسی که بمیرد و امام زمانش را شناسد، مرگش مرگ جاهلیت است.»

اما اگر کسی پیوند معنوی با اهل بیت داشته باشد و در هر دورانی که زندگی می کند، امام زمان خودش را به خوبی بشناسد و به این حقیقت اعتقاد داشته باشد که آن حضرت بر تمامی اعمال و گفتارش آگاهی و احاطه دارد، از اعمال و رفتارهای جاهلانه گریزان است.

۱ - همان، ص ۱۱۷.

پس هر کسی در هر دورانی زندگی می کند برای این که از جاهلیت و زندگی جاهلانه رهایی پیدا کند، ناچار است که به اهل بیت رجوع کند چنانکه حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها به صراحت خطاب به مهاجران و انصار این چنین فرمودند که: « فَلَا هِجْرَةَ إِلَّا إِلَيْنَا، وَلَا نُصْرَةَ إِلَّا لَنَا، وَلَا اتِّبَاعَ إِلَّا بِإِحْسَانٍ إِلَّا بِنَا، وَمَنْ ارْتَدَّ عَنَّا فَأِلَى الْجَاهِلِيَّةِ » « هجرت جز به سوی ما نیست و نصرت و یآوری جز برای ما نیست و احسان جز درباره ما نیست و هر کس از ما روی بگرداند به جاهلیت باز گشته است. »

همچنین انس ابن مالک می گوید: «نَظَرَ النَّبِيُّ إِلَى عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ فَقَالَ يَا عَلِيُّ مَنْ أَبْغَضَكَ أَمَاتَهُ اللَّهُ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً» «رسول خدا(ص) به امام علی (ع) نگاه کرد و فرمودند: « علی هر کس با کینه نسبت به تو بمیرد به مرگ جاهلیت مرده است. »

با توجه به علم پیامبر اکرم (ص) و آگاهی ایشان از آینده، نسبت به جاهلیتی که در آینده به وجود می آید، خبر داده است، جاهلیتی که در دوران امامت فرزندش مهدی به وجود می آید و به مراتب سخت تر از جاهلیت قبل از بعثتش است و جاهلیتی است که بسیاری از انسا نها به آن مبتلا می شوند. بنابراین برای رهایی از این چنین بلای عظیمی، یک هشدار جدی داده اند که این هشدار، راهکاری اساسی برای در امان ماندن از جاهلیت مدرن است و آن پیوند با مقام ولایی حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف با این بیان که: مَنْ أَنْكَرَ الْقَائِمَ مِنْ وَلَدِي فِي زَمَانٍ غَيْبَتِهِ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً «هر کس قائم از فرزندان مرا انکار نماید، به مرگ جاهلیت می میرد چه بسیار کسانی که در این روزها منکر حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف هستند؛ درحالی که یکی از مهم ترین راه های رهایی از جاهلیت مدرن، آشنایی بیشتر با امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف و خارج نشدن از دایره ولایت آن حضرت است. اگر کسی از دایره ولایت امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف خارج شود و امامت آن حضرت را نپذیرد، در بیابان مرگبار جاهلیت مدرن هلاک می شود. هر چند که خود را دوستدار علم و دانش معرفی نماید و همواره به دنبال مباحث و مسائل علمی باشد و یا جزء علما و بزرگان دینی محسوب شود.

به همین خاطر در روایات آمده است که وقتی که امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف ظهور می کند برخی از عالمان دینی که به واسطه عدم شناخت آن حضرت، دچار جاهلیت مدرن شده اند، با استفاده از آیات قرآن کریم با امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف مجادله و مبارزه می کنند. امام صادق (ع) در این زمینه می فرمایند: «إِنَّ قَائِمَنَا إِذَا قَامَ اسْتَقْبَلَ مِنْ جَهْلٍ النَّاسِ أَشَدَّ مِمَّا اسْتَقْبَلَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ جُهَالِ الْجَاهِلِيَّةِ قُلْتُ وَ

كَيْفُ ذَاكَ قَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ أَتَى النَّاسَ وَهُمْ يَعْبُدُونَ الْحِجَارَةَ وَالصُّخُورَ وَالْعِيدَانَ وَالْخَشَبَ الْمَنْحُوتَةَ وَإِنْ قَائِمًا إِذَا قَامَ أَتَى النَّاسَ وَكُلُّهُمْ يَتَأَوَّلُ عَلَيْهِ كِتَابَ اللَّهِ يَحْتَجُّ عَلَيْهِ بِهِ ثُمَّ قَالَ أَمَا وَاللَّهِ لَيَدْخُلَنَّ عَلَيْهِمْ عَذْلُهُ جَوْفَ بُيُوتِهِمْ كَمَا يَدْخُلُ الْحَرُّ وَالْقُرُ» «همانا قائم ما با جاهلان بسيار سرسخت ترى نسبت به جاهلانی که رسول خدا در دوران جاهلیت با آنها برخورد داشت، روبرو می شود و متحمل رنج و سختی بیشتری خواهد شد»؛
گفتم: چگونه چنین چیزی ممکن است؟ فرمودند: «رسول خدا در حالی به پیامبری برانگیخته شد که مردم سنگ، صخره و مجسمه های چوبی را می پرستیدند، اما قائم ما هنگامی قیام می کند که همه مردم برای مقابله با او به تأویل کتاب خدا و احتجاج به آن متوسل می شوند.»^۱

۱ - محمود آجرلویی، و مهدی نظری منظم، جاهلیت مدرن از منظر مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) و شناسایی و تحلیل نقش ناجا در مبارزه با آن، صص ۱۱۸-۱۲۰.

نتیجه

جهاد تبیین در مسئله حجاب و عفاف یک ضرورت مهم فرهنگی بوده و فرهنگ سازی حجاب در جامعه با محوریت تشریع و تبیین آثار و مضرات بدحجابی از نگاه ادیان توحیدی با هدف مقابله با تهاجم فرهنگی دشمن بایستی در اولویت برنامه‌های فرهنگی نظام قرار گیرد. تاثیرگذاری بر افکار عمومی که یکی از اهداف بزرگ دشمنان ایران و اسلام و انقلاب اسلامی است و دچار ابهام نگه داشتن افکار و رها کردن اذهان مردم به خصوص جوان‌ها حرکت تبیین خشتی کننده این توطئه دشمن و این حرکت دشمن است. امروزه در جنگ نرم و تهاجم فرهنگی دشمنان علیه ما یکی از محورهای اصلی که در دستور کار مخالفان نظام جمهوری اسلامی ایران قرار دارد. مقابله جدی با موضوع حجاب و عفاف است. حجاب نه تنها محدودیت نبوده و محصوریتی ایجاد نمی‌کند، بلکه زمینه‌ای را برای زن مسلمان ایجاد می‌کند که در آرامش و اطمینان خاطر بیشتر به فعالیت‌های خود در عرصه فرهنگی و اجتماعی بپردازد.

جهاد تبیین در راستای اهمیت حجاب و عفاف ضرورت دارد. همچنین بررسی آیات و روایات مربوطه کمک شایانی به موضوع مورد بررسی می‌کند که در متن به آن پرداخته شد، ضمن اینکه انواع حجاب‌ها در قرآن ذکر شد و پس از آن روشهای جهاد تبیین با دو محتوای مراجعه به مخاطب و استفاده از محصولات چند رسانه‌ای تبیین شد و در پایان به تأثیر جهاد تبیین و مؤلفه‌های جاهلیت مدرن و مصادیق آن و نمونه‌هایی از جاهلیت مدرن پرداخته شد.

منابع

* قرآن کریم

- (۱) تمیمی آمدی، عبدالواحد بن محمد غرالحکم و درالحکم، محقق رجائی، دوم، دارالکتب الاسلامی، قم، ۱۴۱۰ق.
- (۲) حداد عادل، غلامعلی، فرهنگ برهنگی و برهنگی فرهنگی، چهارم، سروش، تهران، ۱۳۷۰.
- (۳) درویشی، امید، جاهلیت مدرن و راه رهایی از آن، بی جا، بی نا، ۱۳۹۵.
- (۴) راسل، برتراند، جهانی که من می شناسم، ترجمه: روح الله عباسی، چهارم، شرکت سهامی کتابهای جیبی، تهران، ۱۳۴۵.
- (۵) سلمانی نسب، محمد، جایگاه جهاد تبیین بر مسئله حجاب و عفاف با تکیه بر آیات و روایات، سال اول، شماره سوم، ۱۴۰۲.
- (۶) صلح میرزایی، سعید، جهاد تبیین (در اندیشه حضرت ایت الله العظمی خامنه ای)، اول، انتشارات انقلاب اسلامی، تهران، ۱۴۰۱.
- (۷) مجلسی، محمدباقر، بحارالأنوار، ج ۱۰۳، دوم، مؤسسه الوفاء، تهران، ۱۴۰۳ ق.
- (۸) محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمه، ج ۱۰، ترجمه: حمید رضا شیخی، مؤسسه فرهنگی دارالحديث، قم، ۱۳۷۷.
- (۹) محمدی نیا، اسدالله بهشت خوبان، اول، نشر سبط اکبر، قم، ۱۳۸۰.
- (۱۰) هاید، جانت شییلی، روانشناسی زنان، ترجمه: اکرم خمسه، اول، نشر آگاه و انتشارات ارجمند، تهران، ۱۳۸۴.